

Сучасні технології формування логіко-математичної компетентності в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / за заг. ред. Н. П. Тарнавської, Н. Ю. Рудницької, Ю. М. Мурашевич – Житомир: ФОП «Левковець», 2015. – 430 с.

Ковба Ю. В.
вихователь ДНЗ № 5
м. Бердичева,
наук.керівник: доц. Тарнавська Н. П.

Використання прийомів ейдетики у процесі ознайомлення дітей дошкільного віку з цифрами і числами.

Формування елементарних математичних уявлень є одним з основних засобів інтелектуального розвитку дитини, формування її пізнавальних і творчих здібностей. Про пізнавальну активність математичного характеру йдеться у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні [2, с. 21]. Де зазначено, що старший дошкільник має усвідомлювати зміст понять «число», «цифра», «лічба», «рахунок», «задача». Лічити у межах 10 у прямому та зворотному порядку; користуватися кількісними та порядковими числівниками. Знає цифри від «0» до «9». Визначати кількісний склад числа в межах десяти. Порівнювати суміжні числа. Складає числа із двох менших; розуміє і оперує поняттям на одну одиницю більше, менше [1]. Зміст по формуванню логіко - математичної підготовки дітей в дошкільному навчальному закладі має свої особливості, що обумовлені специфікою математичних понять, традиціями у навчанні старших дошкільників, вимогами сучасності щодо розвитку дітей [2, с. 20].

І тому, використання прийомів ейдетики у роботі з дошкільниками є актуальною проблемою і набуває все більше популярності впровадження

інноваційних освітніх технологій, а саме прийомів ейдетики. Адже, на сучасному етапі особливого значення надається удосконаленню змісту розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку.

Мета: полягає у тому, щоб через систему спеціальних завдань, вправ, ігор з ейдетики по ознайомленню дітей із числами і цифрами формувати і розвивати у дітей асоціативно-образне мислення. Використання прийомів ейдетики сприяють покращенню процесу навчання підвищують інтерес, зацікавлюють. У зв'язку з цим, актуальними стають пошуки нових підходів, перспективних технологій розвитку та навчання дітей дошкільного віку. А саме, використовувати елементи ейдетики у роботі по ознайомленню дітей із цифрами і числами акцентувати увагу на образному порівнянні. Використовуючи їх у дітей залучаються всі аналізатори, що дозволяють не лише побачити, а подати новий матеріал через добре знайомі дітям образи.

Тому, для зацікавлення дітей, активізації їх у роботі та розвитку асоціативно-образного мислення при ознайомленні дошкільників із числами і цифрами вихователь зацікавлює їх різноманітними прийомами ейдетики. Адже, для розвитку дитини так важливо, щоб навколишнє середовище, в якому вона перебуває, було варіативним, не надто унормованим, давало дитині можливість почуватися відкривачем нових знань. Дошкільники повинні виявляти сприйнятливість, допитливість, уважність, спостережливість, володіти елементарними формами критичного мислення, творчої уяви, довільної пам'яті [4, с. 7].

У 1911 році вивчення цього питання займався професор Ерік Йенш, він очолював у Марбурзькому психологічному інституті групу однодумців, до якої увійшли Вальтер Менш, Х. Фрайлінг, які описували значення зорового, слухового і тактильного ейдетики.

К. Ушинський зазначав, що дитина мислить образами, звуками, фарбами. Чим більше різноманітних компонентів буде задіяно у процес запам'ятовування, тим глибшим, повнішим і ефективнішим буде його відтворення [3, с. 8].

У практичному житті дорослі постійно послуговуються різними знаками, зокрема, мовою цифр. Тому, ще до ознайомлення на заняттях з формування елементарних математичних уявлень діти знають певні цифри. Адже скрізь, де не глянь - цифри: на циферблаті годинника, монетах, на будинках, на номерах автобусів і автомобілів. Діти дошкільного віку легко запам'ятовують цифри вже в 3-4 роки, впізнають номери будинків, автобусів. Але це спонтанно накопичені знання. Діти не сприймають число як певний знак. У їхній уяві вона асоціюється з конкретною ознакою предмета, наприклад, номером автобуса. Ці знання недостатньо усвідомлені, не пов'язані зі знаннями чисел.

На заняттях коли вихователь одночасно ознайомлює дітей з числом і цифрою впорядковує стихійно отримані знання про цифри, поступово підводить дитину до розуміння того, що цифра — знак, який вказує на певну кількість предметів.

Ознайомлення, дітей з елементарною цифровою символікою поліпшує розумовий розвиток дітей. Своєчасне ознайомлення дітей з цифрами сприяє осмисленню ними числа, як показника кількості, абстрагування його від конкретного змісту, розширенню можливостей застосування чисел у практичній діяльності [3, с. 8].

Важливо, щоб дитина не сприймала формалізовану символічну інформацію (числа, цифри) ж слова і значки, які потрібно запам'ятати і навчитися відтворювати. Необхідно, щоб вона поступово розуміла суть цієї унікальної моделі навколишнього світу, який називається математика, суть її символіки, її універсальність. Важливо, щоб роблячи перші кроки в математику, дитина мала можливість бачити і розуміти, що з чого випливає.

Перелічуючи певну кількість предметів, вихователь називає число, а потім показує, якою цифрою його записують. Розглядаючи з дітьми зображення цифри, аналізуючи його, порівнює зі знайомими цифрами, робить образні порівняння з предметами навколишньої дійсності.

При ознайомленні з цифрами важливо навчити дітей, дивлячись на відповідну цифру, створювати собі певний образ, тобто згадувати предмети, які нагадує їм відома цифра. Секрети запам'ятовування — це мистецтво використання асоціацій. Якщо вони є, то дітям запам'ятовується легко. Якщо асоціацій немає, то їх потрібно придумати.

У використанні елементів ейдетики у роботі з дітьми акцентується увага на образному порівнянні.

Методи запам'ятовування цифр спираються на властиве кожній людині вміння уявляти та фантазувати, і не лише за допомогою зорових уявлень, а й відчуттів (тактильних, нюхових, смакових).

Цифри на папері плоскі й сухі, але якщо вам вдасться перетворити їх у предмети, які можна побачити і доторкнутися, можливо навіть почути, понюхати і спробувати на смак, запам'ятати їх стане значно легше. Уява, беручи інформацію під свій контроль, готова це зробити. І зробити це так, що буде запам'ятовуватися все, наскільки це взагалі можливо [4, с. 13].

Зі сказаного вище можна зробити деякі висновки. Цифри можуть бути схожі на різні предмети. Наприклад: трійка нагадує морську хвилю, вуса. П'ятірка схожа на корабель, змію.

Цифри можуть бути схожі не лише на предмети, а й нагадувати людей: їхній зовнішній вигляд, ходу. Цифри, ж і предмети, можуть мати свій колір. Проте кожна дитина уявляє колір і відтінки цифр по-своєму. Колір цифр може залежати від настрою людини, її вдачі. Можна запропонувати дітям заплітати очі, розслабити тіло і побачити колір цифр, або пограти в гру «Пофантазуй сам» розфарбувати цифри кольорами або їхніми відтінками.

Елементи образного мислення й уяви виявляються в тому, що в обрисах частин і ліній цифр дошкільники бачать знайомі образи — персонажів казок, літературних творів і у більшості випадків звичайні предмети.

Висновок: виходячи з вище сказаного, вихователь використовуючи у своїй роботі прийоми ейдетики, а саме використання образів і образних асоціацій по ознайомленню дошкільників із цифрами і числами, відкриває нові можливості для розвитку пам'яті, творчого мислення і уяви дітей дошкільного віку, зацікавлює їх на заняттях, викликає інтерес дізнаватись щось нове, адже це так необхідно дошкільникам для подальшого життя.

Список використаних джерел та літератури.

1. Білан О. І., Возна Л. М., Максименко О. Л., Овчаренко Л. Р., Руханська Л. С., Самсін В. Р. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. - Тернопіль: Мандрівець, 2013. - 264 с., С. 12.
2. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богущ А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. - К.: Видавництво, 2012. - 26 с.
3. Плетеницька Л. С., Крутій К. Л. Логіко математичний розвиток дошкільників. - Запоріжжя: ТОВ «ЛІНС. Лтд», 2002. - 156 с., С. 8.

4.Цікаві цифри: Використання прийомів ейдетики при ознайомленні з цифрами / авт-упор. О.О. Яловська. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 128 с., С. 7, С. 13.